

LOTTIEN KRUUNU

Lotalla, joka avioitui sotilaan kanssa, oli mahdollisuus vuodesta 1934 lähtien järjestyksen lakkauttamiseen saakka käyttää heille valmistettua hääkruunua. Tukholmassa asunut varakonsuli Jacob Hedgren valmisti vapaussodan 15-vuotisjuhlan kunniaksi erityisesti lottille tarkoitetun hopeisen kullatun kruunun, jonka sakaroiden kärjissä oli lottaneulan kuvio. Hedgren oli itse nälkävuosina orvoksi jääneenä vaeltanut jalkaisin Ruotsin puolelle. Hän oli myöhemmin vaurastunut liikealalla. Rakkaudesta vanhaan kotimaahansa hän halusi kunnioittaa sitä työtä, jota hän tiesi ottien tekevän yhteisen isänmaansa hyväksi.

Ensimmäinen kruunua käyttänyt oli janakkalalainen muonituslotta, Penttiön talon tytär. Kruunua käytettiin 278 kertaa kymmenen vuoden aikana. Viimeisen kerran sitä käytettiin vielä lottajärjestyksen lakkauttamisen jälkeen juhannuksena 1945.

Kruunu luovutettiin aluksi Seinäjoen museon haltuun, Siellä sen ohessa oli luonnollista kokoa ollut valokuva Eine ja Jorma Sarvanosta, kuuluisasta taistelulentäjästä. Kruunun ja kuvan esillepano huononi vähitellen museon omien tarkoitusten tieltä, ja kruunu siirrettiin lopulta lottamuseoon, joka oli perustettu vuonna 1996.

Kruunu teki kerran jopa matkan Yhdysvaltoihin Sarvantojen sukulaisen häihin, ja kerran se oli lainassa Turun seudun perinneyhdistyksellä Liedon Vanhalinnan lottia koskevassa näyttelyssä, jossa se oli tiukasti umpinaisessa vitriinissä.

Myös Turun suomalainen lottaosasto sai myöhemmin oman vaatimattomamman kullatun kruununsa turkulaisen liikemiehen lahjoittamana. Sen käytön anominen valtakunnallisen kruunua helpompaa.

Vielä on tallentunut Viipurin kaunis kruunu, joka oli varastoitu Lappeenrantaan. Kruunua itse käyttänyt lotta tiedusteli sitä ja löysikin tämän aarteen, joka on nyt Lappeenrannan museossa arvonsa mukaisesti näyttävästi esillä.

Hedgren kirjoitti lahjoituskirjassa:

”Syvän kunnioitukseni osoituksena sitä harvinaisen uhrautuvaa, isänmaallista työtä kohtaan, jota Suomen Lotta-Svärd järjestö suorittaa rakkaan syntymämaani hyväksi ja sen vapauden vahvistamiseksi, on harras pyyntöni saada lahjoittaa myötäseuraava morsiuskruunu otettavaksi käytäntöön silloin kun joku järjestöön kuuluva jäsen viettää elämänsä suurinta juhlapäivää, hääpäiväänsä.”

Lotta-kruunua on näinä kuluneena 10 vuotena käyttänyt 278 lotta-morsianta. Lotta-kruunua seuraa lottaneulan somistamiin harmaisiin nahkakansiin sidottu kirja, jossa jokainen kruunua käyttänyt pari saa käyttää puoli sivua ikuistaakseen hääpäivänsä muistoksi. Ensimmäinen kirja on jo täynnä ja toinen on pitkällä menossa. Kirjan lehtien silmäileminen on kiinnostavaa. Morsiusparit ovat monesti varustaneet merkintänsä piirroksilla, jotka liittyvät vertauskuvallisesti joko heidän kotimaakuntaansa tai hääpäiväjuhlaan.

Lotta-kruunun kysyntä on vilkasta, kertoo meille lotta Rauha Penttilä, joka Lotta Svärd-keskusjohtokunnan kansliassa hoitaa lottakruunun lainausta koskevat asiat. Varsinkin kevätkuukausina touko- ja kesäkuussa läheskään kaikki kruunua tiedustelevat ja siihen oikeutetut lottamorsiamet eivät saa kruunua, sillä pyhäpäiviä mahtuu kuukautteen vain neljä.”

Viimeisen kerran kruunu oli käytössä juhannuksena 1945, puoli vuotta järjestyksen lakkauttamisen jälkeen.

Lottakruunu kuuluu nykyisin Lottamuseon kokoelmiin ja se on nähtävillä museon päänäyttelyssä *Lotan tarina – Vaadi aina enin itseltäsi*. Koskettavan näyttelyn lähtökohtana ovat lottien henkilökohtaiset kokemukset. Morsiuskruunuja on ollut käytössä pohjoismaissa jo 1500-luvulla, ja 1910-luvulla sirot prinsessakruunut olivat suosittuja.

Seija Aantaa